

Een groep Taxile-pijpen uit de verzameling van Mimerel
(zie pagina 17)

Een waterpijp met een hielkje uit
Thailand (zie pagina 15).

Een waterpijp met een hielkje

Ruud Stam (stamclaypipe@gmail.com)

Toen ik een paar jaar geleden Thailand bezocht kwam ik op een marktje in Chiang Saen, dicht bij de Golden Triangle, een waterpijp tegen. Boven de kalebas (het waterreservoir) zit een houten tussenstuk dat met een bamboe steel verbonden is met de pijpenkop. Het houten tussenstuk en de kalebas zijn rood geverfd. De pijpenkop is handgevormd en gemaakt van roodbakende klei. De hoogte van de kop meet 6,5 cm van hiel tot bovenrand. Tot mijn niet geringe verbazing had de pijpenkop een hielkje.

Dat de Nederlandse pijpen veel werden geëxporteerd, ook naar verre oorden is een bekend feit. In Azië werden de Nederlandse pijpen vooral door de Europeanen gewaardeerd.

De lokale bevolking in grote delen van Azië prefereerden meestal eigen pijpen, die beter pasten binnen de inheemse cultuur. Toch zijn ook daar kennelijk de lokale pijpen soms beïnvloed door de vormgeving van de Nederlandse pijp.

Een bijzonder voorbeeld van de beïnvloeding van lokale pijpenproductie is te vinden in Thailand waar in het noorden een bergstam, de Akha, nog tot in de 20^e eeuw waterpijpen maakten waarvan de kop duidelijk afgeleid is van de

Goudse pijp. Deze kop heeft een hieltje, wat verder nergens voorkomt bij waterpijpen. Op bijgaande afbeelding is dat goed te zien.

Bekend is dat bijvoorbeeld missionarissen in Thailand Goudse pijpen invoerden voor eigen gebruik en voor verkoop aan andere Europeanen, zoals te zien is in het Nationaal Museum in Bangkok. Zou het zo kunnen zijn dat de Akha de koppen van die Goudse pijpen ooit gebruikt hebben voor hun waterpijpen? En zou het zo kunnen zijn dat dit tot voorbeeld heeft gediend voor een zelfgemaakte pijpenkop? Vragen, vragen en nog eens vragen, die nu niet oplosbaar zijn. Maar merkwaardig is dit wel en dus de moeite waard om te signaleren.

